

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (пети състав)

26 януари 2023 година*

„Преюдициално запитване — Защита на физическите лица във връзка с обработването на лични данни — Директива (ЕС) 2016/680 — Член 4, параграф 1, букви а)—в) — Принципи, свързани с обработването на лични данни — Ограничаване в рамките на целите — Свеждане на данните до минимум — Член 6, буква а) — Ясно разграничение между личните данни на различните категории субекти на данни — Член 8 — Законосъобразност на обработването — Член 10 — Транспониране — Обработване на биометрични и генетични данни — Понятие за обработване, разрешено от правото на държава членка — Понятието „абсолютно необходимо“ — Право на преценка — Харта на основните права на Европейския съюз — Членове 7, 8, 47, 48 и 52 — Право на ефективни правни средства за защита — Презумпция за невиновност — Ограничение — Умишлено престъпление от общ характер — Обвиняеми — Събиране на фотографски и дактилоскопични данни за целите на регистрацията им и вземане на биологична проба за изготвянето на ДНК профил — Производство за принудително събиране — Системно събиране“

По дело C-205/21

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Специализиран наказателен съд (България) с акт от 31 март 2021 г., постъпил в Съда на 31 март 2021 г., в рамките на наказателно производство срещу

В.С.,

при участието на

Министерство на вътрешните работи, Главна дирекция за борба с организираната престъпност

СЪДЪТ (пети състав),

състоящ се от: Е. Regan, председател на състава, D. Gratsias (докладчик), M. Ilešič, I. Jarukaitis и Z. Csehi, съдии,

генерален адвокат: G. Pitruzzella,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

* Език на производството: български.

като има предвид становищата, представени:

- за българското правителство, от М. Георгиева и Т. Митова, в качеството на представители,
- за френското правителство, от R. Bénard, A.-L. Desjonquères, D. Dubois и T. Stéhelin, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от Н. Kranenborg, M. Wasmeier и Ив. Залогин, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 30 юни 2022 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 4, параграф 1, букви а) и в), член 6, буква а) и членове 8 и 10 от Директива (ЕС) 2016/680 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от компетентните органи за целите на предотвратяването, разследването, разкриването или наказателното преследване на престъпления или изпълнението на наказания и относно свободното движение на такива данни, и за отмяна на Рамково решение 2008/977/ПВР на Съвета (ОВ L 119, 2016 г., стр. 89), както и на членове 3, 8, 48 и 52 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“).
- 2 Запитването е отправено в рамките на наказателно производство, образувано срещу В.С., която след привличането ѝ като обвиняема отказва на полицията събирането на биометрични и генетични данни за целите на регистрацията им.

Правна уредба

Правото на Съюза

ОРЗД

- 3 Съображение 19 от Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ L 119, 2016 г., стр. 1, и поправка в ОВ L 127, 2018 г., стр. 2, наричан по-нататък „ОРЗД“) гласи:

„Защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от компетентните органи за целите на предотвратяването, разследването, разкриването или наказателното преследване на престъпления или изпълнението на наложените наказания,

включително предпазването от заплахи за обществената сигурност и тяхното предотвратяване, както и свободното движение на такива данни, са предмет на специален правен инструмент на [Европейския съюз]. Следователно настоящият регламент не следва да се прилага за дейности по обработване на лични данни за такива цели. [...]“.

4 Член 2 от ОРЗД, озаглавен „Материален обхват“, предвижда в параграфи 1 и 2:

„1. Настоящият регламент се прилага за обработването на лични данни изцяло или частично с автоматични средства, както и за обработването с други средства на лични данни, които са част от регистър с лични данни или които са предназначени да съставляват част от регистър с лични данни.

2. Настоящият регламент не се прилага за обработването на лични данни:

а) в хода на дейности, които са извън приложното поле на правото на Съюза;

[...]

г) от компетентните органи за целите на предотвратяването, разследването, разкриването или наказателното преследване на престъпления или изпълнението на наложените наказания, включително предпазването от и предотвратяването на заплахи за обществената сигурност“.

5 Член 9 от ОРЗД, озаглавен „Обработване на специални категории лични данни“, гласи в параграфи 1, 2 и 4:

„1. Забранява се обработването на лични данни, разкриващи расов или етнически произход, политически възгледи, религиозни или философски убеждения или членство в синдикални организации, както и обработването на генетични данни, биометрични данни за целите единствено на идентифицирането на физическо лице, данни за здравословното състояние или данни за сексуалния живот или сексуалната ориентация на физическото лице.

2. Параграф 1 не се прилага, ако е налице едно от следните условия:

а) субектът на данни е дал своето изрично съгласие за обработването на тези лични данни за една или повече конкретни цели [...];

б) обработването е необходимо за целите на изпълнението на задълженията и упражняването на специалните права на администратора или на субекта на данните по силата на трудовото право и правото в областта на социалната сигурност и социалната закрила [...];

в) обработването е необходимо, за да бъдат защитени жизненоважните интереси на субекта на данните или на друго физическо лице [...];

г) обработването се извършва при подходящи гаранции в хода на законните дейности на фондация, сдружение или друга структура с нестопанска цел, с политическа, философска, религиозна или синдикална цел [...];

- д) обработването е свързано с лични данни, които явно са направени обществено достояние от субекта на данните;
- е) обработването е необходимо с цел установяване, упражняване или защита на правни претенции или винаги, когато съдилищата действат в качеството си на правораздаващи органи;
- ж) обработването е необходимо по причини от важен обществен интерес на основание правото на Съюза или правото на държава членка, което е пропорционално на преследваната цел, зачита същността на правото на защита на данните и предвижда подходящи и конкретни мерки за защита на основните права и интересите на субекта на данните;
- з) обработването е необходимо за целите на превантивната или трудовата медицина, за оценка на трудоспособността на служителя, медицинската диагноза, осигуряването на здравни или социални грижи или лечение, или за целите на управлението на услугите и системите за здравеопазване или социални грижи [...];
- и) обработването е необходимо от съображения от обществен интерес в областта на общественото здраве, като защитата срещу сериозни трансгранични заплахи за здравето или осигуряването на високи стандарти за качество и безопасност на здравните грижи и лекарствените продукти или медицинските изделия, въз основа на правото на Съюза или правото на държава членка, в което са предвидени подходящи и конкретни мерки за гарантиране на правата и свободите на субекта на данните, по-специално опазването на професионална тайна;
- й) обработването е необходимо за целите на архивирането в обществен интерес, за научни или исторически изследвания или за статистически цели [...].

[...]

4. Държавите членки могат да запазят или да въведат допълнителни условия, включително и ограничения, по отношение на обработването на генетични данни, биометрични данни или данни за здравословното състояние“.

Директива 2016/680

6 Съображения 9—12, 14, 26, 27, 31 и 37 от Директива 2016/680 предвиждат:

- „(9) [...] в [ОРЗД] се определят общи правила за защита на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и за гарантиране на свободното движение на такива данни в Съюза.
- (10) В Декларация № 21 относно защитата на личните данни в областта на съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси и полицейското сътрудничество, приложена към заключителния акт на Междуправителствената конференция, която прие Договора от Лисабон, конференцията признава, че може да са необходими специални правила относно защитата на личните данни и свободното движение на

лични данни в областите на съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси и полицейското сътрудничество въз основа на член 16 от ДФЕС, поради специфичното естество на тези области.

- (11) Поради това е уместно тези области да бъдат предмет на директива, която установява специални правила за защита на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от компетентните органи за целите на предотвратяването, разследването, разкриването или наказателното преследване на престъпления, или изпълнението на наказания, включително предпазването от заплахи за обществената сигурност и тяхното предотвратяване, като се отчита специфичният характер на тези дейности. [...]
- (12) Дейностите, извършвани от полицията или други правоприлагащи органи, включително полицейски дейности, без предварително да е известно дали даден инцидент съставлява престъпление, основно се съсредоточават върху предотвратяването, разследването, разкриването или наказателното преследване на престъпления. [...] Държавите членки могат да възложат на компетентните органи други задачи, чието изпълнение не е непременно свързано с целите на предотвратяването, разследването, разкриването или наказателното преследване на престъпления, включително предпазването от заплахи за обществената сигурност и тяхното предотвратяване, като обработването на лични данни за тези цели, доколкото то е обхванато от правото на Съюза, попада в обхвата на [ОРЗД].

[...]

- (14) Тъй като настоящата директива не следва да се прилага за обработването на лични данни в рамките на дейност, попадаща извън обхвата на правото на Съюза, дейностите, засягащи националната сигурност, дейностите на агенции или звена, които се занимават с въпроси на националната сигурност, и обработването на лични данни от държавите членки, когато извършват дейности, попадащи в обхвата на дял V, глава 2 от Договора за [ЕС], не следва да се считат за дейности, попадащи в обхвата на настоящата директива.

[...]

- (26) [...] Личните данни следва да са подходящи и релевантни за целите, за които се обработват. По-специално следва да се гарантира, че събраните лични данни не надхвърлят необходимото и че не се съхраняват за период, по-дълъг от необходимото за целите, за които се обработват. Личните данни следва да се обработват единствено ако целта на обработването не може разумно да бъде постигната с други средства. [...]
- (27) За целите на предотвратяването, разследването и наказателното преследване на престъпленията компетентните органи имат нужда да обработват лични данни, събрани в контекста на предотвратяването, разследването, разкриването или наказателното преследване на конкретни престъпления, извън този контекст, за да достигнат до разбиране на престъпните действия и да установят връзки между различни разкрити престъпления.

[...]

(31) При обработването на лични данни в областите на съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси и полицейското сътрудничество е нормално да се обработват лични данни, които се отнасят за различни категории субекти на данни. Поради това следва да се прави ясно разграничение, където това е приложимо и доколкото е възможно, между личните данни на различните категории субекти на данни, като например заподозрени, лица, осъдени за престъпление, лица, пострадали от престъпление и други трети страни, като свидетели, лица, притежаващи релевантна информация или данни за контакт, и съучастници на заподозрени и осъдени престъпници. Това не следва да възпрепятства прилагането на презумпцията за невинност, гарантирана от Хартата и [Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, подписана в Рим на 4 ноември 1950 г.], както се тълкува съответно в практиката на Съда и от Европейския съд по правата на човека.

[...]

(37) На личните данни, които по своето естество са особено чувствителни от гледна точка на основните права и свободи, се полага специална защита, тъй като контекстът на тяхното обработване би могъл да създаде значителни рискове за основните права и свободи. [...]

7 Член 1 от тази директива, озаглавен „Предмет и цели“, предвижда в параграфи 1 и 2:

„1. С настоящата директива се установяват правилата във връзка със защитата на физическите лица по отношение на обработването на лични данни от компетентните органи за целите на предотвратяването, разследването, разкриването или наказателното преследване на престъпления или изпълнението на наказания, включително предпазването от заплахи за обществената сигурност и тяхното предотвратяване.

2. В съответствие с настоящата директива държавите членки:

а) защитават основните права и свободи на физическите лица и по-специално правото им на защита на личните данни; [...]

б) гарантират, че обменът на лични данни от компетентните органи в Съюза, когато такъв обмен се изисква по силата на правото на Съюза или на държава членка, не се ограничава, нито забранява по причини, свързани със защитата на физическите лица по отношение на обработването на лични данни“.

8 Член 2 от посочената директива, озаглавен „Обхват“, предвижда в параграфи 1 и 3:

„1. Настоящата директива се прилага за обработването на лични данни от компетентните органи за целите, посочени в член 1, параграф 1.

[...]

3. Настоящата директива не се прилага за обработването на лични данни:

а) в хода на дейности, които са извън обхвата на правото на Съюза;

[...]“.

9 Съгласно член 3 от същата директива:

„За целите на настоящата директива:

- 1) „лични данни“ означава всяка информация, свързана с идентифицирано физическо лице или физическо лице, което може да бъде идентифицирано („субект на данни“); физическо лице, което може да бъде идентифицирано, е лице, което може да бъде идентифицирано, пряко или непряко, по-специално чрез идентификатор като име, идентификационен номер, данни за местонахождение, онлайн идентификатор или по един или повече признаци, специфични за физическата, физиологичната, генетичната, психическата и умствената, икономическата, културната или социалната идентичност на това физическо лице;
- 2) „обработване“ означава всяка операция или съвкупност от операции, извършвана с лични данни или набор от лични данни чрез автоматични или други средства като събиране, записване, организиране, структуриране, съхранение, адаптиране или промяна, извличане, консултиране, употреба, разкриване чрез предаване, разпространяване или друга форма на осигуряване на достъп до данните, подреждане или комбиниране, ограничаване, изтриване или унищожаване;

[...]

7) „компетентен орган“ означава:

- a) всеки публичен орган, който е компетентен за предотвратяването, разследването, разкриването или наказателното преследване на престъпления или изпълнението на наказания, включително предпазването от заплахи за обществената сигурност и тяхното предотвратяване; [...]

[...]

- 12) „генетични данни“ означава лични данни, свързани с наследени или придобити генетични белези на дадено физическо лице, които дават уникална информация относно физиологията или здравето на това физическо лице и които са получени по-специално чрез анализ на биологична проба от въпросното физическо лице;
- 13) „биометрични данни“ означава лични данни, получени в резултат на специфично техническо обработване, които са свързани с физическите, физиологичните или поведенческите характеристики на дадено физическо лице и които позволяват или потвърждават уникалната идентификация на това физическо лице, като лицеви изображения или дактилоскопични данни;

[...]“.

10 Член 4 от Директива 2016/680, озаглавен „Принципи, свързани с обработването на лични данни“, предвижда в параграф 1:

„Държавите членки гарантират, че личните данни са:

- а) обработвани законосъобразно и добросъвестно;
- б) събирани за конкретни, изрично указани и легитимни цели и не се обработват по начин, който е несъвместим с тези цели;
- в) подходящи, относими и не надхвърлят необходимото във връзка с целите, за които данните се обработват;

[...]“.

11 Член 6 от тази директива, озаглавен „Разграничение между различните категории субекти на данни“, гласи:

„Държавите членки предвиждат, когато е приложимо и доколкото е възможно, администраторът да прави ясно разграничение между личните данни на различни категории субекти на данни, например:

- а) лица, за които има сериозни основания да се счита, че са извършили или ще извършат престъпление;
- б) лица, осъдени за престъпление;
- в) лица, пострадали от престъпление, или лица, по отношение на които определени факти дават основание да се счита, че може да са пострадали от престъпление, и
- г) други трети лица по отношение на престъпление, например лица, които биха могли да бъдат призовани да свидетелстват при разследване на престъпления или при последващи наказателни производства, лица, които могат да предоставят информация за престъпления или свързани лица, или съучастници на някое от лицата, посочени в букви а) и б)“.

12 Съгласно член 8 от посочената директива, озаглавен „Законосъобразност на обработването“:

„1. Държавите членки предвиждат обработването да бъде законосъобразно само ако и доколкото то е необходимо за изпълнението на задача, осъществявана от компетентен орган за целите, определени в член 1, параграф 1, и е въз основа на правото на Съюза или правото на държава членка.

2. В правото на държавата членка, регламентиращо обработването, попадащо в обхвата на настоящата директива, се посочват най-малко общите цели на обработването, личните данни, които се обработват, и конкретните цели на обработването“.

- 13 Член 9 от същата директива, озаглавен „Специфични условия за обработване“, в параграфи 1 и 2 предвижда:

„1. Личните данни, събирани от компетентните органи за целите, посочени в член 1, параграф 1, не се обработват за други цели, освен посочените в член 1, параграф 1, освен когато това обработване е разрешено от правото на Съюза или правото на държава членка. Когато личните данни се обработват за такива други цели се прилага [ОРЗД] освен ако обработването се извършва в хода на дейност, която е извън обхвата на правото на Съюза.

2. Когато съгласно правото на държава членка компетентните органи са натоварени с изпълнението на задачи, различни от тези за изпълнението на целите, посочени в член 1, параграф 1, за обработването за такива цели се прилага [ОРЗД], включително за целите на архивирането в обществен интерес, за научни или исторически изследвания или за статистически цели, освен ако обработването се извършва в хода на дейност, която е извън обхвата на правото на Съюза“.

- 14 Съгласно член 10 от Директива 2016/680:

„Обработването на лични данни, разкриващо расов или етнически произход, политически възгледи, религиозни или философски убеждения, членство в професионални съюзи, обработването на генетични данни, биометрични данни с цел уникално идентифициране на физическото лице, данни, свързани със здравето или сексуалния живот и сексуалната ориентация на лицето, е разрешено само когато това е абсолютно необходимо и при подходящи гаранции за правата и свободите на субекта на данни и само ако:

- а) е разрешено съгласно правото на Съюза или правото на държава членка;
- б) трябва да бъдат защитени жизненоважни интереси на субекта на данните или на друго физическо лице; или
- в) обработването касае данни, които очевидно са направени обществено достояние от субекта на данните“.

- 15 Член 52 от тази директива, озаглавен „Право на подаване на жалба до надзорен орган“, предвижда в параграф 1:

„Без да се засягат другите административни или съдебни средства за защита, държавите членки предвиждат, че всеки субект на данни има право да подаде жалба до един надзорен орган, ако субектът на данни счита, че отнасящото се до него обработване на лични данни нарушава разпоредбите, приети съгласно настоящата директива“.

- 16 Член 53 от посочената директива, озаглавен „Право на ефективна съдебна защита срещу надзорен орган“, гласи в параграф 1:

„Без да се засягат другите средства за административна или извънсъдебна защита, държавите членки предвиждат правото на всяко физическо или юридическо лице на ефективна съдебна защита срещу правно обвързващо решение на надзорен орган, което го засяга“.

- 17 Съгласно член 54 от същата директива, озаглавен „Право на ефективна съдебна защита срещу администратор или обработващ лични данни“:

„Без да се засягат наличните средства за административна или извънсъдебна защита, включително правото да се подаде жалба до надзорен орган съгласно член 52, държавите членки предвиждат правото на субектите на данни на ефективна съдебна защита, ако считат, че правата им, установени в разпоредби, приети съгласно настоящата директива, са нарушени вследствие на обработването на личните им данни при неспазване на посочените разпоредби“.

- 18 Член 63 от Директива 2016/680, озаглавен „Транспониране“, предвижда в параграфи 1 и 4:

„1. Държавите членки приемат и публикуват до 6 май 2018 г. законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с настоящата директива. [...]

Когато държавите членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условието и редът на позоваване се определят от държавите членки.

[...]

4. Държавите членки съобщават на [Европейската комисия] текста на основните разпоредби от националното право, които те приемат в областта, уредена с настоящата директива“.

Българското право

НК

- 19 Съобразно член 11, алинея 2 от Наказателния кодекс, в редакцията му, приложима към спора по главното производство (наричан по-нататък „НК“), умишлени са престъпленията, при които деецът е съзнавал естеството на деянието си и е искал и допуснал настъпването на престъпния резултат. По-голямата част от престъпленията, предвидени в НК, са умишлени.
- 20 Съобразно член 255 от НК „който избегне установяване или плащане на данъчни задължения в големи размери“ по определени начини, изрично посочени в закона, се наказва с наказание „лишаване от свобода“ от една до шест години и с глоба до 2 000 български лева (BGN) (около 1 000 евро).
- 21 Съобразно член 321, алинея 3 във връзка с алинея 2 във връзка с член 94, точка 20 от НК който участва в организирана престъпна група, която си е поставила за користна цел да върши престъпления, за които е предвидено наказание повече от три години „лишаване от свобода“, се наказва с наказание „лишаване от свобода“ за срок от три до десет години. Също така е уточнено, че това деяние е умишлено и се преследва по общия ред.

НПК

- 22 Член 46, алинея 1 и член 80 от Наказателно-процесуалния кодекс, в редакцията му, приложима към спора по главното производство (наричан по-нататък „НПК“), предвиждат, че престъпленията са от общ характер, а именно обвинението се повдига от прокурора, или от частен характер, като обвинението се повдига от пострадалия. Почти всички престъпления по НК са от общ характер.
- 23 Съобразно член 219, алинея 1 от НПК: „когато се съберат достатъчно доказателства за виновността на определено лице в извършване на престъпление от общ характер“, това лице се привлича като обвиняем и се уведомява за обвинението. Срещу него може да се вземат различни мерки за процесуална принуда, но също така то може да се защити, като даде обяснения или представи доказателства.

ЗЗД

- 24 Съобразно член 51 от Закона за защита на личните данни (ДВ, бр. 1 от 4 януари 2002 г., наричан по-нататък „ЗЗД“) обработването на генетични и биометрични данни с цел уникално идентифициране на физическото лице се допуска само ако е абсолютно необходимо, съществуват подходящи гаранции за правата и свободите на субекта на данни и е предвидено в правото на Съюза или в българското право. Ако обработването не е предвидено в правото на Съюза или в българското право, за разрешаването му е нужно да се засягат жизненоважни интереси или данните да са направени обществено достояние от субекта на данните.

ЗМВР

- 25 Съобразно член 6 от Закона за Министерството на вътрешните работи (ДВ, бр. 53 от 27 юни 2014 г., наричан по-нататък „ЗМВР“) Министерството на вътрешните работи извършва определени основни дейности, част от които са оперативно-издирвателна, охранителна, разследване на престъпления и информационна дейност.
- 26 Съобразно член 18, алинея 1 от ЗМВР информационната дейност се състои в събиране, обработване, систематизиране, съхранение и използване на информация. Съобразно член 20, алинея 1 от този закон информационната дейност се основава на информация, която е отразена или подлежи на отразяване в информационните носители, изготвени от органите на Министерството на вътрешните работи.
- 27 Член 25, алинея 1 от ЗМВР оправомощава Министерството на вътрешните работи да обработва лични данни с цел изпълнение на своите дейности. Предвид нормата на член 6 ЗМВР, следва изводът, че Министерството на вътрешните работи обработва лични данни с цел осъществяване на своите основни дейности, а именно оперативно-издирвателна, охранителна и разследване на престъпления.
- 28 Член 25, алинея 3 от ЗМВР посочва, че обработването на лични данни се осъществява по реда на този закон, съобразно ОРЗД и ЗЗД.

- 29 Съобразно член 25а, алинея 1 от ЗМВР обработването на лични данни, съдържащи генетични данни, биометрични данни, с цел уникално идентифициране на физическото лице е разрешено само при условията на член 9 от ОРЗД или член 51 от ЗЗЛД.
- 30 Съобразно член 27 от ЗМВР данните от полицейската регистрация по член 68 от този закон се ползват само за защита на националната сигурност, противодействие на престъпността и опазване на обществения ред.
- 31 Член 68 от ЗМВР гласи:
- „(1) Полицейските органи извършват полицейска регистрация на лица, които са привлечени като обвиняеми за извършено умишлено престъпление от общ характер.
[...]
- (2) Полицейската регистрация е вид обработване на лични данни за лицата по ал. 1, която се осъществява при условията на този закон.
- (3) За целите на полицейската регистрация полицейските органи:
1. събират за лицата личните им данни, посочени в чл. 18 от Закона за българските лични документи;
  2. дактилоскопират и фотографират лицата;
  3. изземват образци за ДНК профил на лицата.
- (4) За извършване на действията по ал. 3, т. 1 съгласието на лицето не се изисква.
- (5) Лицата са длъжни да оказват съдействие, да не пречат и да не възпрепятстват полицейските органи при извършване на действията по ал. 3. При отказ на лицето действията по ал. 3, т. 2 и 3 се извършват принудително с разрешение на съдия от съответния първоинстанционен съд, на който е подсъдно престъплението от общ характер, за което е привлечено като обвиняем.
- [...]“.

НРИСПР

- 32 Наредба за реда за извършване и снемане на полицейска регистрация (ДВ, бр. 90 от 31 октомври 2014 г.), в приложимата ѝ към спора по главното производство редакция (наричана по-нататък „НРИСПР“), приета на основание член 68, алинея 7 от ЗМВР, уточнява реда и условията за прилагане на предвидената в този член полицейска регистрация.
- 33 Съгласно член 2 от НРИСПР целта на полицейската регистрация е защита на националната сигурност, противодействие на престъпността и опазване на обществения ред.
- 34 Съгласно член 11, алинея 2 от НРИСПР на лицето, което следва да бъде полицейски регистрирано, се предоставя за попълване декларация, в която може да изрази съгласие или несъгласие с действията по фотографиране, дактилоскопиране и изземване на ДНК

проба. Съгласно член 11, алинея 4 от НРИСПР, в случай на несъгласие от страна на това лице, полицейският орган отправя искане до компетентния съд за даване на разрешение за принудителното извършване на тези действия.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

- 35 На основание член 255 от НК българските власти започват наказателно производство за избягване на установяване и плащане на данъчни задължения срещу две търговски дружества.
- 36 С постановление, прието на 1 март 2021 г. на основание член 219 от НПК и предявено на В.С. на 15 март 2021 г., последната е привлечена като обвиняема. На основание член 321, алинея 3, точка 2 във връзка с алинея 2 от НК, тя е обвинена, че заедно с още три други лица е участвала в организирана престъпна група, която си е поставила користна цел да върши съгласувано в страната престъпления по член 255 от НК.
- 37 След предявяване на посоченото постановление за привличане на обвиняем В.С. е поканена да окаже съдействие за осъществяване на полицейска регистрация. Тя попълва типова бланка на декларация, в която посочва, че е уведомена за наличието на законно основание да ѝ бъде извършена полицейска регистрация и че отказва да бъде дактилоскопирана и фотографирана за целите на регистрацията и да ѝ бъдат иззети образци за ДНК профил. Полицията не пристъпва към събиране на тези данни и сезира запитващата юрисдикция.
- 38 В отправеното до запитващата юрисдикция искане на полицейските органи се посочва, че в съответното наказателно производство са събрани достатъчно доказателства за вината на обвиняемите, включително и на В.С. В него се уточнява, че тя е официално обвинена в извършване на престъпление по член 321, алинея 3, точка 2 във връзка с алинея 2 от НК, че е отказала да бъде дактилоскопирана и фотографирана за целите на регистрацията и да ѝ бъдат иззети образци за ДНК профил, като се цитира правното основание за събирането на тези данни. Накрая, от запитващата юрисдикция се иска да разреши принудителното извършване на тези действия. Към искането са приложени само копия от постановлението за привличане на В.С. като обвиняема и от декларацията, с която тя не дава съгласието си за полицейската регистрация.
- 39 Запитващата юрисдикция има съмнения относно съвместимостта с правото на Съюза на законовите и подзаконовите разпоредби на българското право, приложими към полицейската регистрация.
- 40 На първо място, запитващата юрисдикция отбелязва, че разпоредбите на член 25, алинея 3 и член 25а от ЗМВР се позовават на ОРЗД, а не на Директива 2016/680. Тя обаче отбелязва, че макар съобразно член 2, параграф 2, буква г) от този регламент той да не се прилага при обработване на лични данни от компетентните органи за целите на предотвратяване, разкриване, разследване и наказателно преследване на престъпления, член 1, параграф 1 от тази директива урежда такова обработване. Тя отбелязва също така, че член 9 от посочения регламент изрично забранява обработването на генетични и биометрични данни и че противодействието на престъпността не е сред изключенията от тази забрана, предвидени в параграф 2 от този член. Накрая тя добавя, че член 51 от ЗЗД сам не може да бъде

основание за допускане на обработка на генетични и биометрични данни, тъй като допустимостта на такова обработване трябва да бъде предвидена в правото на Съюза или в националното право.

- 41 С оглед на тази информация запитващата юрисдикция иска да се установи дали е възможно да се приеме, че въпреки позоваването на член 9 от ОРЗД обработката на генетични и биометрични данни за наказателни цели е допустима в националното право, като се има предвид фактът, че член 10 от Директива 2016/680 ясно допуска такава обработка, въпреки че тази норма не е посочена в приложимите разпоредби на ЗМВР.
- 42 На второ място, ако се приеме, че член 10 от Директива 2016/680 е транспониран надлежно в националното право или че националното право съдържа валидно правно основание за обработка на биометрични и генетични данни, запитващата юрисдикция иска да се установи дали изискването по член 10, буква а) от Директивата тази обработка да бъде разрешена съгласно правото на Съюза или правото на държава членка е спазено, ако между приложимите разпоредби на националното право е налице противоречие.
- 43 Всъщност запитващата юрисдикция счита, че съществува противоречие между член 25а от ЗМВР, който, като се позовава на член 9 от ОРЗД, поне на пръв поглед не допуска събирането на биометрични и генетични данни, и член 68 от ЗМВР, който несъмнено го допуска.
- 44 На трето място, от една страна, запитващата юрисдикция отбелязва, че съгласно член 219, алинея 1 от НПК е необходимо да се съберат достатъчно доказателства за виновността на определено лице, за да може това лице да бъде привлечено като обвиняем. В това отношение тя иска да се установи дали предвиденият в тази разпоредба критерий съответства на критерия по член 6, буква а) от Директива 2016/680, който се отнася до лицата, за които има „сериозни основания да се счита, че са извършили [...] престъпление“. Тя по-скоро приема, че за обработка на биометрични и генетични данни са необходими по-убедителни доказателства от нужните съгласно НПК за привличане на лицето като обвиняем, доколкото това привличане служи да се информира лицето за подозренията против него и да му се даде възможност да се защити.
- 45 От друга страна, запитващата юрисдикция констатира, че член 68 от ЗМВР не предвижда, че в производството по принудително извършване на полицейската регистрация тя трябва да упражнява какъвто и да било контрол за наличието на сериозни основания по смисъла на член 6, буква а) от Директива 2016/680. Напротив, съгласно на този член от ЗМВР е достатъчно да се констатира, че лицето е било привлечено като обвиняем за умишлено престъпление от общ характер. Така съдът няма правомощието да прецени дали са налице достатъчни или сериозни доказателства в подкрепа на това обвинение и освен това няма фактическата възможност да извърши тази преценка, тъй като няма достъп до делото, а получава от полицията само копия от постановлението за привличане на лицето като обвиняем и декларацията за отказ за снемане на данни. Поради това запитващата юрисдикция иска да се установи дали при тези условия лицето, отказало да предостави на полицията отнасящи се до него фотографски, дактилоскопични и генетични данни, ще получи ефективни правни средства за защита и ще бъде защитено от презумпцията за невинност, гарантирани съответно в членове 47 и 48 от Хартата.

- 46 На четвърто място, от член 4, параграф 1, букви б) и в), член 8, параграфи 1 и 2 и член 10 от Директива 2016/680 запитващата юрисдикция извежда, че националното право трябва да предоставя на компетентните органи определено право на преценка, когато събират биометрични и генетични данни, чрез фотозаснемане, дактилоскопиране и взимане на ДНК образец. Според нея правото на преценка следва да обхваща както дали това събиране да се извърши, така и дали да обхваща всички категории горепосочени данни. Накрая, тя счита, че от изискването „абсолютно необходимо“, посочено в член 10 от тази директива, трябва да се заключи, че разрешаването на събиране на такива данни може да бъде дадено само след надлежно обосноваване на нуждата.
- 47 Запитващата юрисдикция посочва, че полицейската регистрация обаче се прилага задължително за всички обвиняеми за умишлени престъпления от общ характер и за трите посочени в тази разпоредба категории лични данни, а именно фотозаснемане, дактилоскопиране и взимане на ДНК образец.
- 48 Освен това тя отбелязва, че ЗМВР посочва само целите на тази обработка на лични данни, а именно за информационна дейност, включително за защита на националната сигурност, противодействие на престъпността и опазване на обществения ред. За сметка на това в националното законодателство няма изискване за установяване на конкретна нужда, за да се пристъпи към събиране на биометрични и генетични данни, и за преценка дали всички тези данни са необходими или и част от тях биха били достатъчни.
- 49 Ето защо запитващата юрисдикция иска да се установи дали предвиденото в националното право условие за допускане на полицейската регистрация, а именно съответното лице да е било привлечено като обвиняем за умишлено престъпление от общ характер, е достатъчно, за да са спазени изискванията на член 4, параграф 1, букви а) и в), член 8, параграфи 1 и 2 и член 10 от Директива 2016/680.
- 50 При тези обстоятелства Специализираният наказателен съд (България) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
- „1. Валидно ли се имплементира чл. 10 Директива 2016/680, чрез позоваване в национален закон — чл. 25 ал. 3 и чл. 25а от [ЗМВР] — на сходната норма на чл. 9 от [ОРЗД]?
  2. Спазено ли е изискването по чл. 10 б. „а“ от Директива 2016/680 вр чл. 52 вр чл. 3 и чл. 8 от Хартата относно предвидено в закон ограничение на личната неприкосновеност и на защитата на лични данни, при противоречиви национални норми относно допускането на обработка на генетични и биометрични данни за нуждите на полицейската регистрация[?]
  3. Съответен ли е на чл. 6 б. „а“ от Директива 2016/680 вр чл. 48 от Хартата национален закон — чл. 68 ал. 4 от [ЗМВР], който предвижда задължение за съда да разпореда принудително събиране на лични данни (фотографиране, дактилоскопиране и взимане на образци за ДНК профил), ако обвиняем за умишлено престъпление от общ характер откаже доброволно да сътрудничи при снемане на тези лични данни, без съдът да може да прецени дали има сериозни основания да се счита, че лицето е извършило престъплението, предмет на обвинението?

4. Съответен ли е на чл. 10, чл. 4 ал.1 б. „а“ и б. „в“, чл. 8 ал. 1 и ал. 2 от Директива 2016/680 национален закон — чл. 68 ал. 1—3 от [ЗМВР], който предвижда като общо правило фотографиране, дактилоскопиране и взимане на образци за ДНК профил на всички обвиняеми за умишлено престъпление от общ характер?“.

51 С писмо от 5 август 2022 г. Софийски градски съд (България) уведомява Съда, че вследствие на законодателна промяна, влязла в сила на 27 юли 2022 г., Специализираният наказателен съд е закрит и някои наказателни дела, образувани пред този съд, включително в главното производство, от тази дата преминават в компетентност на Софийски градски съд.

По преюдициалните въпроси

По първия и втория въпрос

52 С първия и втория си въпрос, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 10, буква а) от Директива 2016/680 във връзка с членове 3, 8 и 52 от Хартата трябва да се тълкува в смисъл, че събирането на биометрични и генетични данни от полицейските органи с оглед на тяхната информационна дейност за целите на борбата с престъпността и поддържането на обществения ред е разрешено от правото на държава членка по смисъла на член 10, буква а) от Директива 2016/680, когато, от една страна, националните разпоредби, които съдържат правното основание за това разрешение, се позовават на член 9 от ОРЗД, но възпроизвеждат съдържанието на посочения член 10 от Директива 2016/680, и от друга страна, тези национални разпоредби изглежда предвиждат противоречиви изисквания относно допустимостта на такова събиране.

По допустимостта

53 В писменото си становище Комисията поставя под въпрос допустимостта на първия и втория въпрос, тъй като запитващата юрисдикция, от една страна, иска единствено да установи дали националното право транспонира ефективно член 10 от Директива 2016/680, без да изразява съмнения, нито да поставя въпроси относно точния смисъл на този член, и от друга страна, в нарушение на член 94 от Процедурния правилник на Съда не описва причините, поради които има въпроси относно тълкуването или валидността на въпросните разпоредби от правото на Съюза.

54 В това отношение, на първо място, следва да се припомни, че съгласно постоянната практика на Съда само националният съд, който е сезиран със спора и трябва да поеме отговорността за последващото му съдебно решаване, може да прецени — предвид особеностите на делото — както необходимостта от преюдициално решение, за да може да се произнесе, така и релевантността на въпросите, които поставя на Съда. Следователно, щом като тези въпроси се отнасят до тълкуването или валидността на норма от правото на Съюза, Съдът по принцип е длъжен да се произнесе. Оттук следва, че поставените от националните юрисдикции въпроси се ползват с презумпция за релевантност. Съдът може да откаже да се произнесе по отправеното от национална юрисдикция преюдициално запитване само ако е видно, че исканото тълкуване няма никаква връзка с действителността или с предмета на спора в главното производство, ако проблемът е от

хипотетично естество или още ако Съдът не разполага с необходимите данни от фактическа и правна страна, за да бъде полезен с отговора на посочените въпроси (решение от 20 октомври 2022 г., Digi, C-77/21, EU:C:2022:805, т. 17 и цитираната съдебна практика).

- 55 В това отношение, за да може Съдът да даде полезно за националния съд тълкуване на правото на Съюза, видно от член 94, буква в) от Процедурния правилник на Съда, преюдициалното запитване трябва да излага причините, поради които запитващата юрисдикция има въпроси относно тълкуването или валидността на някои разпоредби на правото на Съюза, както и установената от нея връзка между тези разпоредби и приложимото в главното производство национално законодателство (вж. в този смисъл решение от 2 юли 2015 г., Gullotta и Farmacia di Gullotta Davide & C., C-497/12, EU:C:2015:436, т. 17 и цитираната съдебна практика).
- 56 Що се отнася до първия и втория въпрос, от акта за преюдициално запитване е видно, че в главното производство запитващата юрисдикция иска да се установи дали условието по член 10, буква а) от Директива 2016/680 обработването на посочените в този член генетични и биометрични данни да бъде разрешено съгласно правото на Съюза или правото на държава членка, е изпълнено по отношение на разглежданата по това дело полицейска регистрация.
- 57 Както посочва запитващата юрисдикция по същество в запитването си, именно в този контекст тя иска от Съда насоки относно тълкуването на това условие. От една страна, с първия си въпрос тя иска да се установи дали този член 10 може да се счита за правилно транспониран с разпоредба на националното право, която се позовава единствено на член 9 от ОРЗД, но по съдържание съответства на посочения член 10. От друга страна, при утвърдителен отговор, с втория си въпрос тя иска да се установи дали може да се приеме, че събирането на генетични и биометрични данни за целите на полицейската регистрация е „разрешено съгласно правото на държава членка“ по смисъла на буква а) от този член, тоест „предвидено в закон“ по смисъла на член 52, параграф 1 от Хартата, когато разпоредби на националното право, в които се съдържа правното основание за това обработване, изглежда, предвиждат противоречиви изисквания относно допустимостта му.
- 58 Следователно в акта за преюдициално запитване запитващата юрисдикция ясно е посочила приложимите разпоредби от правото на Съюза, отправените от нея въпроси относно тълкуването на това право и причините, поради които поставя на Съда първия и втория въпрос. Освен това от запитването е ясно, че тълкуването на посочените разпоредби има връзка с предмета на делото по главното производство, като се има предвид, че ако с оглед на предоставените от Съда указания констатира, че разглежданите разпоредби на националното право не отговарят на условието по член 10, буква а) от Директива 2016/680, запитващата юрисдикция може да отхвърли искането на полицейските органи, с което е сезирана, за принудително събиране за целите на регистрацията им на биометрични и генетични данни за В.С.
- 59 Следователно първият и вторият въпрос са допустими.

По същество

- 60 В самото начало следва да се отбележи, че макар във втория въпрос да се посочват членове 3, 8 и 52 от Хартата, от акта за преюдициално запитване е видно, че въпросите на запитващата юрисдикция се отнасят само до спазването от разглежданото в главното

производство национално законодателство на изискването по параграф 1 от последния член всяко ограничаване на упражняването на правата и свободите, признати от Хартата, да е предвидено в закон. Следователно първият и вторият въпрос трябва да се разгледат само във връзка с член 52 от Хартата.

- 61 На първо място, следва да се отбележи, че с оглед на съображение 19 от ОРЗД и съображения 9—12 от Директива 2016/680, както и по силата на член 2, параграф 1 и член 9, параграфи 1 и 2 от тази директива, обработването на лични данни от „компетентен орган“ по смисъла на член 3, параграф 7 от същата може — в зависимост от това дали отговаря на посочените в член 1, параграф 1 от нея цели на предотвратяването, разследването, разкриването или наказателното преследване на престъпления, включително предпазването от заплахи за обществената сигурност и тяхното предотвратяване, или на други цели — да попадне или в приложното поле на специалните правила на посочената директива, или на общите правила на този регламент, освен ако не е налице някое от изключенията от приложното им поле, които са изчерпателно изброени в член 2, параграф 3 от Директивата и член 2, параграф 2 от Регламента.
- 62 По-специално следва да се отбележи, че както член 9 от ОРЗД, така и член 10 от Директива 2016/680 съдържат разпоредби, уреждащи обработването на специални категории лични данни, считани за чувствителни, включително генетични и биометрични данни.
- 63 В това отношение член 10 от Директива 2016/680 предвижда, че обработването на тези чувствителни данни е разрешено „само когато това е абсолютно необходимо и при подходящи гаранции за правата и свободите на субекта на данни“, и само в три хипотези, съгласно буква а) от този член по-специално, ако е разрешено съгласно правото на Съюза или правото на държава членка. За сметка на това член 9, параграф 1 от ОРЗД въвежда принципна забрана на обработването на посочените чувствителни данни, съпроводена със списък на изброените в параграф 2 от този член условия, при които е допустимо изключение от тази забрана, а в този списък не се споменава хипотеза, която да покрива обработването на данни за цели като прогласените в член 1, параграф 1 от посочената директива и да отговаря на изискването по член 10, буква а) от същата. От това следва, че докато обработването на биометрични и генетични данни от компетентните органи за цели, попадащи в приложното поле на Директива 2016/680, може да бъде разрешено, стига в съответствие с изискванията по член 10 от нея да е абсолютно необходимо, ограничено от подходящи гаранции и предвидено съгласно правото на Съюза или правото на държава членка, това не е непременно така при обработване на същите данни, попадащо в приложното поле на ОРЗД.
- 64 На второ място, обхватът на изискването по член 10, буква а) от Директива 2016/680 обработването на лични данни да е „разрешено съгласно правото на Съюза или правото на държава членка“ трябва да се определи с оглед на изискването по член 52, параграф 1 от Хартата всяко ограничаване на упражняването на основно право да е „предвидено в закон“.
- 65 В тази насока от практиката на Съда следва, че това изискване означава в нормативната основа, допускаща подобно ограничаване, ясно и точно да е определен неговият обхват (вж. в този смисъл решение от 6 октомври 2020 г., *État luxembourgeois* (Правна защита срещу искане за информация в данъчната област), C-245/19 и C-246/19, EU:C:2020:795, т. 76 и цитираната съдебна практика).

- 66 Освен това от припомнената в предходната точка от настоящото решение съдебна практика следва, че не може да има неяснота относно разпоредбите на правото на Съюза, съгласно които националното право може да разреши обработване на биометрични и генетични данни като разглежданото в главното производство и относно приложимите условия за това разрешение. Всъщност субектите на данни и компетентните юрисдикции трябва да могат по-специално да определят точно условията, при които може да се извърши това обработване, както и целите, на които то може да отговаря законно. Правилата на ОРЗД и тези на Директивата, приложими към тези изисквания, могат да бъдат различни.
- 67 При това положение, макар националният законодател да има възможност да предвиди в един и същ законодателен акт обработването на лични данни за целите на Директива 2016/680, както и за други цели, попадащи в обхвата на ОРЗД, той все пак е длъжен, в съответствие с изискванията, посочени в предходната точка от настоящото решение, да се увери, че няма неяснота относно приложимостта на единия или другия от тези два акта на Съюза по отношение на събирането на биометрични и генетични данни.
- 68 На трето място, що се отнася до въпросите на запитващата юрисдикция относно евентуалното неправилно транспониране на Директива 2016/680, важно е да се направи разграничение между разпоредбите на националното право, които осигуряват транспонирането на тази директива, и по-специално на член 10 от нея, и разпоредбите, съгласно които обработването на данни, спадащи към посочените в този член специални категории, а именно биометричните и генетични данни, може да бъде разрешено по смисъла на член 10, буква а).
- 69 В това отношение, както е видно от член 63, параграф 1, втора алинея, макар Директива 2016/680 изрично да предвижда задължение за държавите членки да я посочат в текста на разпоредбите, с които тя се транспонира, или при официалното публикуване на въпросните разпоредби, което предполага, че държавите членки трябва при всички положения да приемат конкретен акт за транспониране на посочената директива (вж. в този смисъл решение от 25 февруари 2021 г., Комисия/Испания (Директива за личните данни — Наказателно право), C-658/19, EU:C:2021:138, т. 16 и цитираната съдебна практика), тя не изисква разпоредбите на националното право, които разрешават обработване на данни, попадащи в обхвата на същата директива, да съдържат такова позоваване. Така член 63, параграф 4 от Директива 2016/680 предвижда само, че държавите членки съобщават на Комисията текста на основните разпоредби от националното право, които те приемат в областта, уредена с тази директива.
- 70 Накрая, следва да се отбележи, че когато дадена директива е транспонирана правилно, тя поражда действие по отношение на частноправните субекти посредством мерките за прилагане, приети от съответната държава членка (вж. в този смисъл решение от 15 май 1986 г., Johnston, 222/84, EU:C:1986:206, т. 51), за разлика от регламент, чиито разпоредби по общо правило имат непосредствено действие в националните правни системи, без да е необходимо националните органи да приемат мерки за прилагане (вж. в този смисъл решение от 7 април 2022 г., IFAP, C-447/20 и C-448/20, EU:C:2022:265, т. 88 и цитираната съдебна практика). От това следва, че когато националният законодател предвижда обработването от компетентните органи по смисъла на член 3, точка 7 от Директива 2016/680 на биометрични и генетични данни, които могат да попаднат в приложното поле на тази директива или на ОРЗД, за по-голяма яснота и точност той може изрично да се

позове, от една страна, на разпоредбите от националното право, които транспонират член 10 от тази директива, и от друга страна, на член 9 от този регламент. Изискването за яснота и точност обаче не налага освен това да се спомене и посочената директива.

- 71 На четвърто място, следва да се припомни, че предвиденото в член 288, трета алинея ДФЕС задължение за държавите членки да предприемат всички необходими мерки за постигане на предписания от дадена директива резултат, се отнася за всички органи на държавите членки, включително за съдебните органи в рамките на техните правомощия. От това следва, че когато прилагат вътрешното право, националните юрисдикции са длъжни във възможно най-голяма степен да го тълкуват с оглед на текста и целите на съответната директива, за да се постигне предвиденият от последната резултат (вж. в този смисъл решение от 7 ноември 2019 г., Profi Credit Polska, C-419/18 и C-483/18, EU:C:2019:930, т. 73 и 75 и цитираната съдебна практика).
- 72 Следователно при наличие на явно противоречие като описаното от запитващата юрисдикция във втория въпрос между, от една страна, разпоредби на национално законодателство, които, изглежда, изключват обработката на генетични и биометрични данни от компетентните органи за цели, попадащи в приложното поле на Директива 2016/680, и от друга страна, други разпоредби от това законодателство, които разрешават такова обработване, тази юрисдикция е длъжна да тълкува тези разпоредби така, че да запази полезното действие на тази директива. По-специално, след като установи наличието на разпоредби, които могат да отговорят на изискването по член 10, буква а) от посочената директива, тя трябва да провери дали те в действителност нямат различно приложно поле от това на разпоредбите, на които, изглежда, противоречат.
- 73 В това отношение следва по-специално да се подчертае, че член 9, параграф 2 от Директива 2016/680 не изключва обработването на биометрични и генетични данни от компетентните органи по смисъла на член 3, точка 7 от тази директива в рамките на задачи, различни от изпълняваните за целите, посочени в член 1, параграф 1 от тази директива. Също така, както следва от точка 63 от настоящото решение, член 9 от ОРЗД, който се прилага към обработването на тези данни, доколкото то не попада в обхвата на изчерпателно изброените в член 2, параграф 2 от Регламента изключения, не го забранява абсолютно, при условие че обработването съответства на едно от условията по член 9, параграф 2 от посочения регламент. При това положение запитващата юрисдикция следва да провери дали позоваването на ОРЗД в тези национални разпоредби в действителност не се отнася до обработването на данни, извършвано от компетентните органи за цели, различни от попадащите в обхвата на Директива 2016/680, така че посочените разпоредби да не са в противоречие с разпоредбите, които съгласно член 10, буква а) от тази директива предвиждат обработването на такива данни за цели, попадащи в приложното поле на посочената директива.
- 74 В случая от акта за преюдициално запитване е видно, от една страна, че разпоредбите на националното право, във връзка с които са поставените от запитващата юрисдикция въпроси, са материалноправни разпоредби, уреждащи дейността на Министерството на вътрешните работи. Първата от тези разпоредби предвижда, че обработването на лични данни от това министерство се извършва съгласно този закон в съответствие с ОРЗД и с акта на националното право, с който се транспонира Директива 2016/680, а втората от тези разпоредби гласи, че обработването на лични данни, съдържащи генетични и биометрични данни с цел уникално идентифициране на физическо лице, е разрешено само при условията, предвидени в член 9 от посочения регламент, или в разпоредбата на националното право, с

която се транспонира член 10 от посочената директива. От друга страна, от акта за преюдициално запитване става ясно също, че с материалноправната разпоредба, която съдържа изрично правно основание за събирането на биометрични и генетични данни при полицейска регистрация, се преследват единствено целите за защита на националната сигурност, противодействие на престъпността и опазване на обществения ред.

- 75 Следователно запитващата юрисдикция трябва да провери дали двойното позоваване на член 9 от ОРЗД и на разпоредбата от националното право, която транспонира член 10 от Директива 2016/680, може да се обоснове с факта, че приложното поле на материалноправната разпоредба, съдържаща такова двойно позоваване, обхваща всички дейности на службите на Министерството на вътрешните работи, които според посоченото от българското правителство включват както дейностите, изброени в член 1, параграф 1 от посочената директива, така и други дейности, които могат да попаднат в приложното поле на посочения регламент. Освен това тази юрисдикция следва да се увери, по-специално що се отнася до материалноправната разпоредба, която съдържа правното основание за събирането на биометрични и генетични данни при полицейска регистрация, че всички релевантни разпоредби на националното право могат да се тълкуват в съответствие с правото на Съюза в смисъл, че от тези разпоредби следва достатъчно ясно, точно и недвусмислено в кои случаи се прилагат националните правни норми, транспониращи разглежданата директива, и в кои случаи се прилагат релевантните правни норми на ОРЗД.
- 76 С оглед на гореизложеното на първия и втория въпрос следва да се отговори, че член 10, буква а) от Директива 2016/680 във връзка с член 52 от Хартата трябва да се тълкува в смисъл, че обработването на биометрични и генетични данни от полицейските органи във връзка с тяхната информационна дейност за целите на борбата с престъпността и поддържането на обществения ред е разрешено съгласно правото на държава членка по смисъла на член 10, буква а) от тази директива, когато правото на тази държава членка съдържа достатъчно ясно и точно правно основание за разрешаване на посоченото обработване. Обстоятелството, че освен това националният законодателен акт, в който се съдържа такова правно основание, се позовава на ОРЗД, а не на Директива 2016/680, само по себе си не може да постави под въпрос наличието на такова разрешаване, щом от тълкуването на всички приложими разпоредби на националното право достатъчно ясно, точно и недвусмислено следва, че разглежданото обработване на биометрични и генетични данни попада в приложното поле на Директивата, а не на Регламента.

По третия въпрос

- 77 С третия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 6, буква а) от Директива 2016/680 и членове 47 и 48 от Хартата трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат национално законодателство, което предвижда, че ако обвинено в умишлено престъпление от общ характер лице откаже доброволно да съдейства за събирането на отнасящи се до него биометрични и генетични данни за целите на регистрацията им, компетентният наказателен съд е длъжен да разреши принудителното събиране на тези данни, без да може да прецени дали има сериозни основания да се счита, че лицето е извършило престъплението, в което е обвинено.
- 78 В самото начало следва да се отбележи, че запитващата юрисдикция поставя този въпрос във връзка с наказателно производство, в което се прилага разпоредба на националното право, предвиждаща, че при отказ на субекта на данни да съдейства за събирането на

отнасящи се до него биометрични и генетични данни за целите на регистрацията им, извършено за попадащи в обхвата на член 1, параграф 1 от Директива 2016/680 цели, компетентният да се произнесе по наказателната отговорност на това лице съд е оправомощен да разреши събирането им. Освен това същата разпоредба от националното право се прилага за данни за лицата, привлечени като обвиняеми за извършени умишлени престъпления от общ характер. Според предоставената от запитващата юрисдикция информация повечето от предвидените в наказателния кодекс престъпления са умишлени и почти всички са от общ характер. В съответствие с българските наказателно-процесуални правила дадено лице се привлича като обвиняем, когато се съберат достатъчно доказателства за виновността му в извършване на престъпление от общ характер.

- 79 Освен това от уточненията, направени от българското правителство в писмените отговори на поставените от Съда въпроси, е видно, че съгласно българските наказателно-процесуални правила привличането на лице като обвиняем може да стане по всяко време на досъдебното производство, което е първата фаза на наказателния процес, в хода на която се извършват действия по разследване и събиране на доказателства, и винаги преди да е приключило разследването. Както се установява от акта за преюдициално запитване и както уточнява и българското правителство, съответното лице може, след това привличане, да представи доказателства в своя защита, по-специално при предявяване на разследването, което се извършва след приключването му.
- 80 Запитващата юрисдикция обаче посочва, че разглежданото национално законодателство не предоставя на съда, който разрешава събирането за целите на регистрацията им на биометрични и генетични данни за привлеченото като обвиняем лице, компетентност да прецени доказателствата, на които се основава обвинението, което е от компетентност на разследващите органи. Освен това тя уточнява, че този съд се произнася по искането за разрешение само въз основа на копие от постановлението за привличане на лицето като обвиняем и декларацията, с която лицето отказва снемане на тези данни.
- 81 В този контекст следва да се приеме, че третият въпрос на запитващата юрисдикция се разделя на три части, както предлагат българското правителство и Комисията. Първо, запитващата юрисдикция иска да се установи дали член 6, буква а) от Директива 2016/680, който се отнася до категорията лица, за които има сериозни основания да се счита, че са извършили или ще извършат престъпление, допуска национално законодателство, предвиждащо принудително събиране за целите на регистрацията им на биометрични и генетични данни за физическо лице, по отношение на което са събрани достатъчно доказателства за виновността му в извършване на умишлено престъпление от общ характер, което съгласно националното право позволява привличането му като обвиняем. Второ, тя иска да установи дали с оглед на ограничаването на правото на преценка на съда, който трябва да се произнесе по принудителното извършване на такова събиране, той е в състояние да гарантира ефективни правни средства за защита на лицето в съответствие с член 47 от Хартата. Трето, тя иска да се установи дали въпреки тези ограничения може да се гарантира зачитането на презумпцията за невинност по член 48 от Хартата.

По обхвата на член 6, буква а) от Директива 2016/680

- 82 Член 6 от Директива 2016/680 задължава държавите членки да предвидят „когато е приложимо и доколкото е възможно“, администраторът да прави ясно разграничение между личните данни на различни категории субекти на данни, като посочените в

букви а)—г) от този член, а именно лица, за които има сериозни основания да се счита, че са извършили или ще извършат престъпление, лица, осъдени за престъпление, лица, пострадали от престъпление или лица, по отношение на които определени факти дават основание да се счита, че може да са пострадали от престъпление, и накрая, други трети лица по отношение на престъпление, например лица, които биха могли да бъдат призовани да свидетелстват при разследване на престъпления или при последващи наказателни производства, лица, които могат да предоставят информация за престъпления или свързани лица, или съучастници на някое от лицата, посочени в букви а) и б) от посочения член.

- 83 В този смисъл държавите членки трябва да следят за това да се прави ясно разграничение между данните на различните категории субекти на данни, така че, както подчертава генералният адвокат в точка 27 от заключението си, да не се налага, независимо от категорията към която принадлежат, лицата да понасят една и съща намеса в тяхното основно право на защита на личните им данни. В това отношение, както следва от съображение 31 от Директива 2016/680, категорията лица, определена в член 6, буква а) от тази директива, съответства на категорията лица, заподозрени в извършване на престъпление.
- 84 От текста на член 6 от Директива 2016/680 обаче следва, че задължението, което тази разпоредба налага на държавите членки, не е абсолютно. Всъщност, от една страна, съдържащият се в него израз „когато е приложимо и доколкото е възможно“ показва, че администраторът трябва да определи във всеки конкретен случай дали може да се направи ясно разграничение между личните данни на различните категории субекти на данни. От друга страна, използваната в този член дума „например“ указва, че изброяването на категориите лица не е изчерпателно.
- 85 Впрочем следва да се отбележи, че наличието на достатъчен брой доказателства за вината на дадено лице по принцип представлява сериозно основание да се счита, че то е извършило разглежданото престъпление. Така национално законодателство, което предвижда принудително събиране за целите на регистрацията им на биометрични и генетични данни за физически лица, когато са събрани достатъчно доказателства, че съответното лице е виновно в извършването на престъпление, изглежда в съответствие с целта на член 6, буква а) от Директива 2016/680.
- 86 От всичко изложено по-горе следва, че член 6, буква а) от Директива 2016/680 допуска национално законодателство, което предвижда принудително събиране за целите на регистрацията им на биометрични и генетични данни за лицата, по отношение на които са събрани достатъчно доказателства, че са виновни в извършването на умишлено престъпление от общ характер и които са били привлечени като обвиняеми на това основание.

По спазването на правото на ефективни правни средства за защита

- 87 На първо място, следва да се припомни, че правото на ефективни правни средства за защита, прогласено в член 47 от Хартата, трябва да бъде признато на всяко лице, което се позовава на права или свободи, гарантирани от правото на Съюза, срещу съдебен акт с неблагоприятни за него последици, който може да засегне тези права или свободи (вж. в

този смисъл решение от 6 октомври 2020 г., *État luxembourgeois* (Правна защита срещу искане за информация в данъчната област), C-245/19 и C-246/19, EU:C:2020:795, т. 55, 57 и 58 и цитираната съдебна практика).

- 88 Следователно всяко привлечено като обвиняем лице, което се противопоставя на събирането на отнасящи се до него фотографски, дактилоскопични и генетични данни в рамките на процедура като полицейската регистрация, която трябва да се съобрази с изискванията на член 10 от Директива 2016/680, трябва да може да се ползва, както изисква член 47 от Хартата, от правото на ефективни правни средства за защита пред съд срещу решението за допускане на принудителното извършване на това събиране, за да може да се позове на правата, които черпи от предвидените в тази разпоредба гаранции, и по-специално от гаранцията по член 10, буква а) от посочената директива събирането на биометрични и генетични данни да се извършва съгласно националното законодателство, което го разрешава. По-конкретно тази гаранция предполага, че компетентният съд може да провери дали мярката за привличане на обвиняем, която съставлява правното основание за тази полицейска регистрация, е приета в съответствие с националните наказателно-процесуални правила, с оглед на събирането на достатъчно доказателства, че съответното лице е виновно в извършването на умишлено престъпление от общ характер.
- 89 В това отношение следва да се припомни, че правото на ефективни правни средства за защита не е абсолютно и че съгласно член 52, параграф 1 от Хартата могат да се въвеждат ограничения, при условие, първо, че тези ограничения са предвидени в закон, второ, зачитат основното съдържание на съответните права и свободи и трето, при спазване на принципа на пропорционалност са необходими и действително отговарят на признати от Съюза цели от общ интерес или на необходимостта да се защитят правата и свободите на други хора (вж. в този смисъл решение от 6 октомври 2020 г., *État luxembourgeois* (Правна защита срещу искане за информация в данъчната област), C-245/19 и C-246/19, EU:C:2020:795, т. 49 и 51 и цитираната съдебна практика).
- 90 Освен това следва да се отбележи, че член 54 от Директива 2016/680 възлага на държавите членки задължение да предвидят правото на субектите на данни на ефективна съдебна защита, ако считат, че правата им, установени в разпоредби, приети съгласно тази директива, са нарушени вследствие на обработването на личните им данни при неспазване на посочените разпоредби. От това следва, че самият законодател на Съюза не е ограничил упражняването на правото на ефективни правни средства за защита, прогласено в член 47 от Хартата, и че държавите членки могат да ограничат това упражняване, при условие че се спазят изискванията, предвидени в член 52, параграф 1 от Хартата (вж. в този смисъл решение от 6 октомври 2020 г., *Etat luxembourgeois* (Правна защита срещу искане за информация в данъчната област), C-245/19 и C-246/19, EU:C:2020:795, т. 63 и 64).
- 91 Следователно трябва да се определи дали, без да се засяга способът за съдебна защита, предвиден в националното право в приложение на член 54 от Директива 2016/680, фактът, че за да допусне мярка за принудително събиране на биометрични и генетични данни от обвиняемите лица, компетентният съд не може да осъществи контрол по същество върху условията за привличане на обвиняем, на което се основава тази мярка за принудително изпълнение, представлява ограничение на правото на ефективни правни средства за защита, прогласено в член 47 от Хартата.

- 92 Що се отнася до първото условие, посочено в точка 89 от настоящото решение, в съответствие с припомнената в точка 65 от настоящото решение съдебна практика, запитващата юрисдикция трябва да провери дали ограниченията на свободата ѝ на преценка от националното право, при искане да се разреши принудителното събиране за целите на регистрацията им на биометрични и генетични данни за привлечено като обвиняем лице, са посочени достатъчно ясно и точно от това право.
- 93 Що се отнася до второто условие, от съдебната практика следва, че основното съдържание на правото на ефективни правни средства за защита включва, наред с други елементи, възможността лицето, притежател на това право, да получи достъп до съд, който е компетентен да осигури спазването на правата, гарантирани му от правото на Съюза, и с тази цел да разгледа всички релевантни правни и фактически въпроси, за да разреши отнесения до него спор (решение от 6 октомври 2020 г., *Etat luxembourgeois* (Правна защита срещу искане за информация в данъчната област), C-245/19 и C-246/19, EU:C:2020:795, т. 66 и цитираната съдебна практика).
- 94 Съгласно практиката на Съда обаче само по себе си посоченото изискване не означава, че притежателят на това право разполага с пряк правен способ за защита, насочен главно към оспорване на определена мярка, стига пред различните компетентни национални правораздавателни органи същевременно да съществуват един или няколко правни способа за защита, които той може да използва инцидентно, за да бъде упражнен правораздавателен контрол върху тази мярка, осигуряващ зачитането на гарантираните му от правото на Съюза права и свободи (вж. в този смисъл решение от 6 октомври 2020 г., *Etat luxembourgeois* (Правна защита срещу искане за информация в данъчната област), C-245/19 и C-246/19, EU:C:2020:795, т. 79 и цитираната съдебна практика).
- 95 По-специално, както подчертава по същество генералният адвокат в точка 36 от заключението си, третият въпрос се основава на хипотезата, че принудителното събиране за целите на регистрацията им на биометрични и генетични данни за обвиняемо лице се извършва в досъдебната фаза на наказателното производство, която ще бъде последвана от съдебна фаза. Ако обаче към момента на искането да се разреши принудителното събиране не може да се провери наличието на достатъчно доказателства в подкрепа на обвинението — необходимо условие, за да бъде принудено лицето да предостави биометрични и генетични данни, наличието на такива доказателства трябва непременно да може да бъде проверено в съдебната фаза, в хода на която сезираният съд трябва да има възможността да разгледа всички релевантни правни и фактически въпроси, и по-специално да се увери, че тези биометрични и генетични данни не са получени в нарушение на правата, гарантирани на съответното лице от правото на Съюза (вж. в този смисъл решение от 6 октомври 2020 г., *Etat luxembourgeois* (Правна защита срещу искане за информация в данъчната област), C-245/19 и C-246/19, EU:C:2020:795, т. 81—83 и цитираната съдебна практика).
- 96 При всички положения съгласно член 54 от Директива 2016/680 националното право трябва да предоставя на субекта на данни възможност да оспори надлежно по съдебен ред принудителното събиране на неговите биометрични и генетични данни, въз основа на твърдяно нарушение на правата, предоставени му от тази директива във връзка с посоченото събиране, и то без да се засягат наличните средства за административна или извънсъдебна защита, включително правото да се подаде жалба до надзорен орган. Следователно дори в хипотезата, в която досъдебната фаза на наказателното производство не е последвана от съдебна фаза, по-специално при липса на наказателно преследване,

съответното лице трябва да може да получи пълен съдебен контрол за законосъобразността на обработването на разглежданите данни. При това положение, когато за да изпълни задължението по посочения член 54, националното право предлага такива гаранции — което запитващата юрисдикция следва да провери — спазването на основното съдържание на правото на ефективни правни средства на защита трябва да се презумира, дори ако самият съд, който допуска принудителното извършване на разглежданото събиране на данни, към момента, в който се произнася, не разполага с необходимото право на преценка, за да предостави такава защита.

- 97 Що се отнася до третото условие, следва да се отбележи най-напред, че събирането за целите на регистрацията им на генетични и биометрични данни за лица, привлечени като обвиняеми в наказателно производство, преследва посочените в член 1, параграф 1 от Директива 2016/680 цели, и по-специално свързаните с предотвратяването, разкриването, разследването и преследването на престъпления, които представляват признати от Съюза цели от общ интерес.
- 98 В това отношение следва да се подчертае, че такова събиране може да допринесе за постигането на целта, посочена в съображение 27 от Директива 2016/680, че за целите на предотвратяването, разследването и наказателното преследване на престъпленията компетентните органи имат нужда да обработват лични данни, събрани в контекста на предотвратяването, разследването, разкриването или наказателното преследване на конкретни престъпления, извън този контекст, за да достигнат до разбиране на престъпните действия и да установят връзки между различни разкрити престъпления.
- 99 В случая, както посочва българското правителство в писменото си становище и уточнява в писмения отговор на поставен от Съда въпрос, въведената от националното право полицейска регистрация преследва две основни цели. От една страна, тези данни се събират и обработват, за да се сравняват с други данни и следи, намерени при разследването на други престъпления. Според българското правителство тази цел включва и съпоставянето с данните, събрани в други държави членки. От друга страна, посочените данни могат да се обработват и за целите на наказателното производство, в което съответното лице е привлечено като обвиняем.
- 100 Обстоятелството обаче, че от контрола на съда временно се изключва преценката на доказателствата, на които се основава обвинението на съответното лице, и следователно събирането на биометричните и генетичните му данни, може да се окаже обосновано в досъдебната фаза на наказателното производство. Всъщност такава проверка в тази фаза би могла да възпрепятства наказателното разследване, в хода на което се събират тези данни, и да ограничи прекомерно възможността на разследващите органи да разкрият други престъпления въз основа на сравнение на тези данни с данни, събрани в хода на други разследвания. Следователно това ограничение на ефективната съдебна защита не е непропорционално, тъй като националното право гарантира ефективен последващ съдебен контрол.
- 101 От всичко изложено по-горе следва, че член 47 от Хартата допуска, когато се произнася по искане за разрешаване на принудително събиране за целите на регистрацията им на биометрични и генетични данни за обвиняемо лице, националният съд да не разполага с възможността да прецени доказателствата, на които се основава обвинението, при условие

че националното право гарантира ефективен последващ съдебен контрол върху условията за посоченото обвинение, което дава основание за разрешаване на принудителното събиране.

По спазването на презумпцията за невинност

- 102 В самото начало следва да се припомни, че съгласно член 48, параграф 1 от Хартата, чието съдържание съответства на това на член 6, параграф 2 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, всеки обвиняем се счита за невинен до установяване на вината му в съответствие със закона.
- 103 По-специално Съдът приема, че от практиката на Европейския съд по правата на човека следва, че презумпцията за невинност не е спазена, ако съдебно решение относно подсъдимия създава впечатлението, че той е виновен, въпреки че преди това вината му не е била доказана по законния ред (вж. в този смисъл решение от 25 февруари 2021 г., Dalli/Комисия, C-615/19 P, EU:C:2021:133, т. 224 и цитираната съдебна практика).
- 104 Освен това, както следва от съображение 31 от Директива 2016/680, установяването на различни категории субекти на данни, по отношение на които трябва да се извършва различна обработка на личните данни, в приложение на член 6 от тази директива, не следва да възпрепятства прилагането на презумпцията за невинност, гарантирана от Хартата и Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи.
- 105 Що се отнася до въпросите на запитващата юрисдикция относно зачитането на презумпцията за невинност в съдебно решение, с което се разрешава събирането за целите на регистрацията им на биометрични и генетични данни за обвиняеми лица, следва да се отбележи, на първо място, че доколкото националното право предвижда, че събирането е ограничено до категорията лица, привлечени като обвиняеми, тоест до категория лица, чиято наказателна отговорност все още не е установена, събирането на данни само по себе си не може да се счита за такова, което би могло да се отрази на впечатлението на властите, че тези лица са виновни по смисъла на цитираната в точка 103 от настоящото решение съдебна практика.
- 106 На второ място, следва да се констатира, че съдебно решение, с което се разрешава събирането за целите на регистрацията им на биометрични и генетични данни за обвиняеми лица, при положение че в него само се посочва актът за привличането на съответното лице като обвиняем и отказът му да предостави такива данни, не може да се тълкува като изразяване на позиция относно вината на това лице, нито следователно като нарушаване на презумпцията за невинност на посоченото лице.
- 107 Всъщност фактът, че съдът, който трябва да постанови такова съдебно решение, не може да прецени на този етап от наказателното производство дали доказателствата, на които се основава обвинението на съответното лице, са достатъчни, е гаранция за спазването на презумпцията за невинност.
- 108 Подобна гаранция се налага в още по-голяма степен, когато националното право, като разглежданата в главното производство разпоредба, предвижда, че съдът, който е компетентен да се произнесе по принудителното събиране за целите на регистрацията им на биометрични и генетични данни за обвиняемите, е този, който в съдебната фаза на наказателното производство ще трябва да се произнесе по наказателната отговорност на

това лице. Всъщност зачитането на презумпцията за невиновност предполага, че при определяне на наказателната отговорност на обвиняемия съдията е свободен от всякакви обвързаности и предубеждения (вж. в този смисъл решение от 16 ноември 2021 г., Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim и др., C-748/19—C-754/19, EU:C:2021:931, т. 88).

- 109 От изложеното по-горе следва, че презумпцията за невиновност, закрепена в член 48 от Хартата, допуска на лицата, привлечени като обвиняеми в досъдебната фаза на наказателното производство, да се наложи мярка за събиране на отнасящи се до тях биометрични и генетични данни за целите на регистрацията им, разрешена от съд, който няма право на този етап да преценява доказателствата, на които се основава подобно обвинение.
- 110 Въз основа на всичко изложено по-горе на третия въпрос следва да се отговори, че член 6, буква а) от Директива 2016/680 и членове 47 и 48 от Хартата, трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат национално законодателство, което предвижда, че ако обвинено за извършено умишлено престъпление от общ характер лице откаже доброволно да съдейства за събирането на отнасящи се до него биометрични и генетични данни за целите на регистрацията им, компетентният наказателен съд е длъжен да разреши принудителното събиране на тези данни, без да може да прецени дали има сериозни основания да се счита, че лицето е извършило престъплението, в което е обвинено, при условие че националното право гарантира ефективен последващ съдебен контрол върху условията за посоченото обвинение, което дава основание за разрешаване на събирането на тези данни.

По четвъртия въпрос

- 111 В самото начало следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика в рамките на въведеното с член 267 ДФЕС производство за сътрудничество между националните юрисдикции и Съда, той трябва да даде на националния съд полезен отговор, който да му позволи да реши спора, с който е сезиран. С оглед на това при необходимост Съдът трябва да преформулира въпросите, които са му зададени (решение от 15 юли 2021 г., The Department for Communities in Northern Ireland, C-709/20, EU:C:2021:602, т. 61 и цитираната съдебна практика).
- 112 Както е видно от акта за преюдициално запитване и както бе отбелязано в точки 46 и 49 от настоящото решение, в рамките на четвъртия въпрос запитващата юрисдикция иска да установи обхвата на изискванията по член 4, параграф 1, букви а)—в), член 8, параграфи 1 и 2 и член 10 от Директива 2016/680.
- 113 Освен това, както бе посочено в точки 46—48 от настоящото решение, запитващата юрисдикция отбелязва, че макар да изглежда, че тези разпоредби изискват компетентните органи да разполагат със свобода на преценка, за да определят необходимостта от събиране на биометрични и генетични данни и да мотивират надлежно това събиране, полицейската регистрация, предвидена от приложимото в главното производство национално законодателство, се прилага задължително за всички лица, които са привлечени като обвиняеми за умишлени престъпления от общ характер, и за трите категории биометрични и генетични данни, посочени в разглежданата в главното производство национална разпоредба, без да се изисква установяване на конкретна необходимост от събиране на всички тези категории данни.

- 114 Следователно четвъртият въпрос следва да се разбира в смисъл, че по същество цели да се установи дали член 10 във връзка с член 4, параграф 1, букви а)—в) и член 8, параграфи 1 и 2 от Директива 2016/680, трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национално законодателство, което предвижда системно събиране за целите на регистрацията им на биометрични и генетични данни от всяко лице, привлечено като обвиняем за умишлено престъпление от общ характер, без да предвижда задължение за компетентния орган да провери и докаже, от една страна, че събирането на тези данни е необходимо за постигането на конкретни преследвани цели, и от друга страна, че тези цели не могат да бъдат постигнати чрез събиране само на част от съответните данни.
- 115 По-специално следва да се отбележи, че въпросите на запитващата юрисдикция се отнасят до изискването по член 10 от тази директива обработването на специалните категории данни, посочени в този член, да бъде разрешено „само когато това е абсолютно необходимо“.
- 116 В това отношение, на първо място, следва да се припомни, че както бе посочено в точки 62 и 63 от настоящото решение, член 10 от Директива 2016/680 представлява специална разпоредба, уреждаща обработката на специални категории лични данни, включително биометричните и генетичните данни. Както следва от съдебната практика, целта на този член е да се осигури по-голяма защита по отношение на подобно обработване, което поради особената чувствителност на тези данни и контекста, в който те се обработват, може да породи, както е видно от съображение 37 от посочената директива, значителни рискове за основните права и свободи като правото на зачитане на личния живот и на защита на личните данни, гарантирани от членове 7 и 8 от Хартата (вж. по аналогия решение от 24 септември 2019 г., GS и др. (Премахване на чувствителни данни от резултатите при търсене), C-136/17, EU:C:2019:773, т. 44).
- 117 На второ място, както следва от самия текст на член 10 от Директива 2016/680, изискването обработването на такива данни да е разрешено „само когато това е абсолютно необходимо“, трябва да се тълкува в смисъл, че определя по-строги условия за законосъобразност на обработката на чувствителни данни от произтичащите от член 4, параграф 1, букви б) и в) и член 8, параграф 1 от тази директива условия, в които се говори само за „необходимост“ от обработване на данни, които на общо основание попадат в приложното поле на посочената директива.
- 118 Така, от една страна, употребата на наречието „само“ пред израза „когато това е абсолютно необходимо“ подчертава, че обработването на специални категории данни по смисъла на член 10 от Директива 2016/680 може да се счита за необходимо само в ограничен брой случаи. От друга страна, „абсолютният“ характер на необходимостта от обработване на такива данни предполага тази необходимост да се преценява особено строго.
- 119 Изтъкнатото от френското правителство обстоятелство, че в текста на член 10 от Директива 2016/680 на някои езици се визират случаите, в които обработването на данни е „строго необходимо“, не е определящо в това отношение. Всъщност тази разлика в използвания термин не променя естеството на така посочения критерий, нито степента на строгост на изискването, тъй като текстовете на тези езици също определят по-строго условие, за да бъде разрешено обработването на чувствителни данни, което предполага по-строга преценка на необходимостта от него, отколкото когато обработваните данни не попадат в приложното поле на посочения член.

- 120 Освен това, както отбелязва и Комисията, изискването обработването на данни по член 10 от Директива 2016/680 да е разрешено само когато това е абсолютно необходимо, не се съдържа в предложението за директива (СОМ(2012) 10 окончателен), което е в основата на тази директива, а е въведено впоследствие от законодателя на Съюза, който по този начин ясно е искал да наложи по-строго условие за необходимост от обработване на данни в съответствие с преследваната от този член цел, състояща се в засилена защита на лицата при обработването на чувствителни данни.
- 121 На трето място, що се отнася до съдържанието на изискването обработването на чувствителни данни да бъде разрешено „само когато това е абсолютно необходимо“, следва да се отбележи, че специфичните изисквания на член 10 от Директива 2016/680 представляват конкретно прилагане по отношение на определени категории данни на принципите, прогласени в членове 4 и 8 от тази директива, които трябва да се спазват при всяко обработване на данни, попадащи в приложното ѝ поле. Следователно обхватът на тези различни изисквания трябва да се определи с оглед на посочените принципи.
- 122 По-специално, от една страна, „абсолютната необходимост“ по смисъла на член 10 от Директива 2016/680 от събирането за целите на регистрацията им на биометрични и генетични данни за обвиняемите трябва да се преценява с оглед на целите на това събиране. В съответствие с принципа за ограничаване на целите, закрепен в член 4, параграф 1, буква б) от тази директива, тези цели трябва да бъдат „конкретни, изрично указани и легитимни“. От друга страна, макар изискването обработването на биометрични и генетични данни да бъде разрешено „само когато това е абсолютно необходимо“ да съответства, както бе посочено в точки 117—119 от настоящото решение, на по-строго изискване за защита на някои категории данни, то все пак представлява специално приложение към посочените в член 10 категории данни на принципа за свеждане на данните до минимум, прогласен в член 4, параграф 1, буква в) от посочената директива, съгласно който личните данни трябва да са подходящи, относими и да не надхвърлят необходимото във връзка с целите, за които данните се обработват.
- 123 Освен това като се вземе предвид член 4, параграф 1, буква а) от същата директива обхватът на това изискване трябва да се определи и във връзка с член 8, параграф 1 от същата, съгласно който държавите членки, трябва да приемат по-специално, че обработването е законосъобразно само ако и доколкото е необходимо за изпълнението на задача, осъществявана от компетентен орган за целите, определени в член 1, параграф 1 от тази директива, както и във връзка с член 8, параграф 2 от нея, който изисква в правото на държавата членка, регламентиращо обработването, попадащо в обхвата на тази директива, да се посочват най-малко общите цели на обработването, личните данни, които се обработват, и конкретните цели на обработването.
- 124 В това отношение целите на обработването на биометрични и генетични данни не могат да се определят твърде общо, а трябва да бъдат определени достатъчно точно и конкретно, за да може да се прецени „дали посоченото обработване е „абсолютно необходимо“.
- 125 Освен това изискването за „абсолютна необходимост“ от обработката на чувствителни данни предполага особено стриктен контрол в този контекст върху спазването на принципа за свеждане на данните до минимум.

- 126 В това отношение, първо, трябва да се припомни, че както следва от съображение 26 от Директива 2016/680, изискването за необходимост е изпълнено, когато преследваната с разглежданото обработване на данни цел не може разумно да се постигне по толкова ефикасен начин с други средства, които засягат в по-малка степен основните права на субектите на данни, по-специално правото на зачитане на личния живот и на защита на личните данни, гарантирани в членове 7 и 8 от Хартата (вж. в този смисъл решение от 1 август 2022 г., *Vyriausioji tarnybinės etikos komisija*, C-184/20, EU:C:2022:601, т. 85 и цитираната съдебна практика). По-специално с оглед на засилената защита на лицата при обработването на чувствителни данни администраторът трябва да се увери, че тази цел не може да бъде постигната чрез използване на категории данни, различни от изброените в член 10 от Директива 2016/680.
- 127 Второ, с оглед на значителните рискове, свързани с обработването на чувствителни данни за правата и свободите на субектите на данни, по-специално в контекста на задачите на компетентните органи за целите, посочени в член 1, параграф 1 от Директива 2016/680, изискването за „абсолютна необходимост“ предполага да се вземе предвид особената важност на целта, която подобно обработване трябва да постигне. Тази важност може да се прецени наред с други фактори въз основа на самото естество на преследваната цел, и по-специално на факта, че обработването обслужва конкретна цел във връзка с предотвратяването на престъпления или заплахи за обществената сигурност с определена степен на тежест, наказването на такива престъпления или защитата срещу такива заплахи, както и с оглед на конкретните обстоятелства, при които се извършва това обработване.
- 128 Предвид изложеното по-горе следва да се приеме, че национално законодателство, което предвижда системно събиране на биометрични и генетични данни от всяко лице, привлечено като обвиняем за умишлено престъпление от общ характер, по принцип е в противоречие с изискването по член 10 от Директива 2016/680 обработването на специалните категории данни, посочени в този член да бъде разрешено „само когато това е абсолютно необходимо“.
- 129 Всъщност такова законодателство може да доведе до неизбирателно и общо събиране на биометрични и генетични данни за повечето лица, които са привлечени като обвиняеми, тъй като понятието „умишлено престъпление от общ характер“ е особено широко и може да се прилага към голям брой престъпления, независимо от естеството и тежестта им.
- 130 Несъмнено такова законодателство ограничава приложното поле на събирането на биометрични и генетични данни до лицата, привлечени като обвиняеми във фазата на разследване в наказателно производство, тоест до лица, за които има сериозни основания да се счита, че са извършили престъпление по смисъла на член 6, буква а) от Директива 2016/680. Единствено обстоятелството обаче, че дадено лице е привлечено като обвиняем за умишлено престъпление от общ характер, само по себе си не позволява да се презумира, че събирането на биометрични и генетични данни е абсолютно необходимо с оглед на целите, които то преследва, и с оглед на произтичащото от него нарушаване на основните права, по-специално на правото на зачитане на личния живот и на защита на личните данни, гарантирани в членове 7 и 8 от Хартата.
- 131 Така, от една страна, ако са налице сериозни основания да се счита, че съответното лице е извършило престъпление, обосноваващо привличането му на обвиняем, което предполага, че вече са били събрани достатъчно доказателства за участието на това лице в

престъплението, може да възникнат случаи, в които събирането както на биометрични, така и на генетични данни няма да бъде конкретно необходимо за целите на всящото наказателно производство.

- 132 От друга страна, вероятността биометричните и генетичните данни за обвиняемия да са абсолютно необходими в рамките на други производства, различни от това, по което той е привлечен като обвиняем, може да се определи само с оглед на всички релевантни данни, каквито са по-специално естеството и тежестта на предполагаемото престъпление, в което е обвинен, конкретните обстоятелства във връзка с това престъпление, евентуалната връзка на посоченото престъпление с други висящи производства, предишни деяния или индивидуалният профил на съответното лице.
- 133 При тези условия запитващата юрисдикция следва да провери дали, за да се гарантира ефективността на член 10 от Директива 2016/680, е възможно националното законодателство, което предвижда това принудително извършване на регистрация, да се тълкува в съответствие с правото на Съюза. По-специално запитващата юрисдикция следва да провери дали националното право позволява да се прецени „абсолютната необходимост“ от събирането за целите на регистрацията им както на биометричните, така и на генетичните данни за съответното лице. По-конкретно, на това основание би следвало да може да провери дали естеството и тежестта на престъплението, за което е заподозряно съответното лице в наказателното производство по главното производство, или други релевантни фактори като посочените в точка 132 от настоящото решение могат да представляват обстоятелства, от които може да се установи такава „абсолютна необходимост“. Освен това тя следва да се увери, че събирането на данни за гражданското състояние, което също е предвидено при полицейската регистрация, както потвърждава българското правителство в писмения отговор на поставен от Съда въпрос, само по себе си не позволява да се постигне преследваните цели.
- 134 В случай че националното право не гарантира такъв контрол на мярката за събиране на биометрични и генетични данни, запитващата юрисдикция трябва да осигури пълното действие на посочения член 10, като отхвърли искането на полицейските органи да разреши принудителното събиране на данни.
- 135 От всичко изложено по-горе следва, че член 10 във връзка с член 4, параграф 1, букви а)–в) и с член 8, параграфи 1 и 2 от Директива 2016/680 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национално законодателство, което предвижда системно събиране за целите на регистрацията им на биометрични и генетични данни от всяко лице, привлечено като обвиняем за умишлено престъпление от общ характер, без да предвижда задължение за компетентния орган да провери и докаже, от една страна, че събирането на тези данни е абсолютно необходимо за постигането на конкретните преследвани цели и от друга страна, че тези цели не могат да бъдат постигнати чрез мерки, които засягат в по-малка степен правата и свободите на съответното лице.

По съдебните разноски

- 136 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред препращащата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разноските, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (пети състав) реши:

- 1) Член 10 от Директива (ЕС) 2016/680 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от компетентните органи за целите на предотвратяването, разследването, разкриването или наказателното преследване на престъпления или изпълнението на наказания и относно свободното движение на такива данни, и за отмяна на Рамково решение 2008/977/ПВР на Съвета във връзка с член 52 от Харта на основните права на Европейския съюз,

трябва да се тълкува в смисъл, че

обработването на биометрични и генетични данни от полицейските органи във връзка тяхната информационна дейност за целите на борбата с престъпността и поддържането на обществения ред е разрешено съгласно правото на държава членка по смисъла на член 10, буква а) от тази директива, когато правото на тази държава членка съдържа достатъчно ясно и точно правно основание за разрешаване на посоченото обработване. Обстоятелството, че освен това националният законодателен акт, в който се съдържа такова правно основание, се позовава на Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните), а не на Директива 2016/680, само по себе си не може да постави под въпрос наличието на такова разрешаване, щом от тълкуването на всички приложими разпоредби на националното право достатъчно ясно, точно и недвусмислено следва, че разглежданото обработване на биометрични и генетични данни попада в приложното поле на Директивата, а не на Регламента.

- 2) Член 6, буква а) от Директива 2016/680 и членове 47 и 48 от Харта на основните права на Европейския съюз

трябва да се тълкуват в смисъл, че

допускат национално законодателство, което предвижда, че ако обвинено за извършено умишлено престъпление от общ характер лице откаже доброволно да съдейства за събирането на отнасящи се до него биометрични и генетични данни за целите на регистрацията им, компетентният наказателен съд е длъжен да разреши принудителното събиране на тези данни, без да може да прецени дали има сериозни основания да се счита, че лицето е извършило престъплението, в което е обвинено, при условие че националното право гарантира ефективен

последващ съдебен контрол върху условията за посоченото обвинение, което дава основание за разрешаване на събирането на тези данни.

3) Член 10 във връзка с член 4, параграф 1, букви а)—в) и с член 8, параграфи 1 и 2 от Директива 2016/680

трябва да се тълкува в смисъл, че

не допуска национално законодателство, което предвижда системно събиране за целите на регистрацията им на биометрични и генетични данни от всяко лице, привлечено като обвиняем за умишлено престъпление от общ характер, без да предвижда задължение за компетентния орган да провери и докаже, от една страна, че събирането на тези данни е абсолютно необходимо за постигането на конкретните преследвани цели и от друга страна, че тези цели не могат да бъдат постигнати чрез мерки, които засягат в по-малка степен правата и свободите на съответното лице.

Regan

Gratsias

Ilešič

Jarukaitis

Csehi

Обявено в открито съдебно заседание в Люксембург на 26 януари 2023 година.

Секретар

A. Calot Escobar

Председател на състав

E. Regan